

SÁRI JÓZSEF 90

(Lenti, 1935. június 23.)

Kossuth-és Erkel Ferenc-díjas zeneszerző.

I.

1953-ban érettségizett. 1954 és 1962 között a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait, zeneszerzés szakon Szervánszky Endre, karvezetés szakon Vásárhelyi Zoltán növendékeként szerzett diplomát. 1962 után zenetanár, zongorakísérő, kamarazenekarvezető, valamint hangversenyek, ismeretterjesztő előadások közreműködője.

1971 és 1984 között a Német Szövetségi Köztársaságban élt, magántanárként és szabadfoglalkozású zeneszerzőként dolgozott, karmesterként és zongoristaként gyakran adta elő saját műveit. 1984-től a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában, majd a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán tanított zeneelméletet, 1992 és 1997 között a zeneelmélet tanszéket is vezette. 1997-ben habilitált a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán, majd 2001-ig a Mestertestület elnöke volt ugyanitt (DLA). 1997-től 2007-ig a Magyar Rádió kortárszenei lektoraként működött.

1998-tól a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia rendes tagja. 2000-ben a németországi Pforzheimben mutatták be Sonnenfinsternis című operáját, melyet a Theater Pforzheim felkérésére írt. 2000-2001-ben a németországi Bambergben működő Villa Concordia Nemzetközi Művészház ösztöndíjasa, 2001-ben az ausztriai Reichenauban az Universität für Musik Wien Sommerakademie zeneszerzés mesterkurzusának vendégprofesszora.

2004-ben Giessenben mutatták be Leoniden című zenekari darabját, melyet a helyi színház zenekarának megrendelésére komponált. 2005-ben a Kornsholm Music Festival szervezőitől vendégzeneszerzői meghívást kapott, a fesztivál számára írta Kornsholm Concertino című művét. Ugyanebben az évben hetvenedik születésnapja alkalmából több hangversenyen is elhangzottak művei Budapesten, illetve Kecskeméten. 2008-ban a németországi Regensburgban mutatták be Der Hutmacher című operáját.

Sári József pályafutása során számos elismerésben részesült, 1984-ben Kasselben Internationaler Arbeitskreis für Musik díjat, 1985-ben szintén Kasselben Bärenreiter Hausmusik díjat, 1991-ben Erkel-díjat, 1995-ben és 2005-ben Bartók-Pásztory-díjat, 1998-ban érdemes művész címet, 2004-ben Sonnenfinsternis négy zenekari kommentár című darabjáért Artisjus-díjat, 2009-ben Kossuth-díjat, 2015-ben pedig ismét Artisjus-díjat kapott Novellette No. 4/b klarinéttra című darabjáért.

Forrás: **Britannica Hungarica** - készült a **BMC** közreműködésével

Zenéről

Zenét számos kortárs méltatta. Ulrich Dibelius zenekritikus ezt írta: „*Különösen szembeötlő eredeti ritmikai világa, aszimmetria iránti hajlama, amely zenéjének alapvető feszültségforrása. Éles szelleme más zenei paraméterek speciális használatában is megnyilvánul, például a motívumrendszer és a dinamika kezelésében, valamint a zenei folyamat esemény-sűrűségének váltakoztatásában. Egészében véve a zeneszerzői mérlegelés és az ösztönös kreatív energiának ötvözetét figyelhetjük meg Sári Józsefnél. Mindezek, sajátos arculatot kölcsönöznek zenéjének.*” Franz Hummel német zeneszerző szerint „*...Sári Józsefet választékos zenei nyelvezete és szellemi kompetenciája a modern zenei élet legizgalmasabb személyiségei közé emeli... Sári esztétikai látásmódja összeköti a konstrukciót és struktúrát az egyéniség szabad beszédmódjával, a számok mágiáját a zenei gondolatok hangzó valóságával.*”

II.
HOLLÓS MÁTÉ
JÓ, HOGY SÁRI VAGY
Születésnap i köszöntő (2010)¹

Sári Józsefet köszönhetem születésnapján. Nem hozzá méltó, ha pedánsan levizsgázom „életéből és művészetéből”. S éppen a Muzsika olvasóinak, a Sári-munkásság hű követőinek még összefoglalnom sem kell a lexikális tudnivalókat. Inkább azt teszem, amit a mindennapokban úgy szeretek: odafordulok az ünnepléhez. Habár az igazi élvezet ezúttal elmarad, mert csak én beszélek. Holott...

Holott, Kedves Jóska, az a jó, amikor replikázol, az, amikor a szóval nem fukarkodván mesélsz. Mindig hallok ilyenkor megjegyzendő történeteket, tanulok zenéről és szellemről. Bölcs társaságában érezhetem magam, aki sosem bölcselkedik, sosem okoskodik, sosem játssza a professzor vagy a guru szerepét, akire – ha netán épp lépcsőfokokkal feljebb állok is egy koncerterem előcsarnokában – csak föl tudok nézni.

(Kajánul mosolygok: itt most válaszolnál, s elkezdnének szerénységi pingpong-meccsünk. De kiélvezem a monologizálást – úgysem nyerhetek meg Veled szemben semmilyen meccset...)

Eszemben sem volna botor módon bármiben mérkőzni. Még e köszöntő írásában is óhatatlanul lemaradok Mögötted, aki a Pannonhalmi Szemlében 2001-ben Szöllősy András 80. születésnapját tisztelted meg virtuóz *öt nekifutásban* való, Kettőtökhöz méltó laudációval. Nemcsak zenédet, írásaidat is gyűjtöm. Ha hangot nem hallottam volna Tőled, azokból a szövegekből is pontosan tudnám, ki Sári József. Kíváncsi vagyok, ilyen lehettél-e már – általam még nem ismert – fiatalságodban is, vagy ilyenné értél, nemesedtél?

Zenédet akkor ismertem meg, amikor épp Németországban éltetek. Az Új Zenei Stúdió Rottenbiller utcai koncertjein szólalt meg néha „a másik Sári” (azaz pontos i-vel „a” Sári) egy-egy műve. Úgy sejtem, azok a feltöltődés évei lehettek Számodra. Ha nem tiszteletlenség Veled és egykori történelemtanárommal szemben, hogy ideidézem a diákság által megmosolygott megfogalmazását, miszerint „Párizs tette az amúgy is hajlamos Marxot véglegessé”, azt mondhatom: Te is „amúgy is hajlamosan” érzékeny lehettél mindarra a szellemiségre, amit az itthoni és a germán kultúra egymásra

¹ Muzsika, 2010/ 6. szám

rétegződése alakított ki Benned. S itt nemcsak a zeneszerzésre gondolok, hanem a zeneakadémiai diákság soraiban közkedvelt tanárságodra is.

Alighanem harmóniában élsz a világgal. Erről tanúskodik aláírásodban az S, J és f betűk öbleinek kiegyensúlyozott kereksege, erről az, hogy sosem hallottalak másra rosszat mondani, s hogy minden megszólalásod nyugalmat sugároz. Bizonyára mindezeknek köszönhető, hogy oly sok testületbe megválasztottunk Téged az idők során (alig tudtál terheink alól szabadulni).

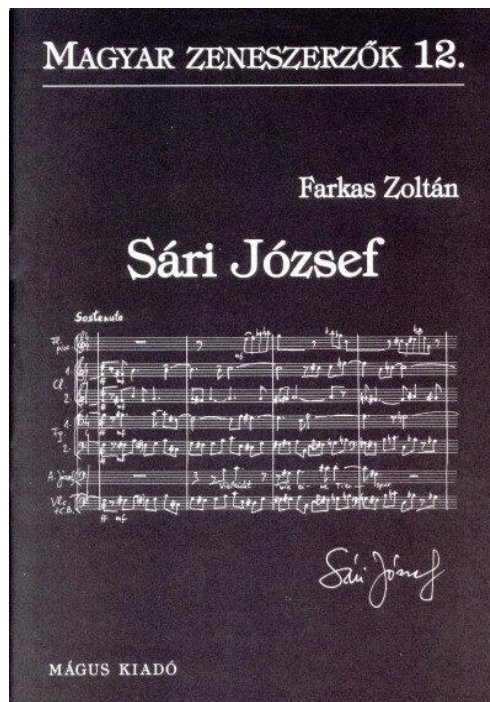
A zenéd pedig magasabb rendű harmóniáról tanúskodik. Nem konszonáns, nem „andalító”, hasonló értelemben, ahogyan Illyés Bartókról beszél. Aki követni akarja hangjaid, annak nagyon kell figyelnie struktúrákra, hangzásokra. Tudatosan dolgozol zenei építményed nem pusztán akusztikus szépségén. Amit úgy szeretek zenédben, így fogalmaztad *Nagy mű-e a kis mű?* címen 1995-ben folytatott rádióbeszélgetésünkben: *Az a feladatom, hogy műveket írjak, ahol bizonyos sztereotípiák nem használhatók. (...) Oda szeretném az előadót visszavezetni, ahol minden hang mögött ott kell lenni.* A zeneszerző feladatát pedig így summáztad: *Minden hangot megsimogatok, minden hangot helyére teszek.* Ez a kézműves műgond mutatkozik „nagy műveidben”, amelyek nemegyszer „kis” művek hangjegy-mennyiségben, papírtömegben, megszólaltató apparátusban. De azóta született két egész estés operád is, amelyeknek – főként a Sonnenfinsternisnek – jeleneteiben tetten érhető a miniatűröket csiszoló Sári József, de amelyek mégis más léptékűek, mint a kamarazene. Ám nem Te volnál, ha nem úgy álltál volna e különböző arányokhoz, mint a Muzsikában a Koestlerről készülő színpadi mű komponálásakor említetted: *Röstellkedés nélkül kimondom: igenis törődtem azzal, hogy operát írok. Ha az ember társasjátékot játszik, betartja a szabályokat, s esze ágában sincs kettőt lépni, ahol csak egyet lehet.*

Te, aki a szerkezet tökélyét tartod szem előtt, aki Bachnál is a számok rejtelmei fejtegetésében leled örömöd, mégis ezt vallottad a Korsholm Concerto kapcsán e hasábokon közölt beszélgetésünkben: *Ha a kritika azt firtatja majd, hogy miért van egy helyen épp az a hang, a válasz csak ennyi: így tetszett nekem.*

A rádióműsorban Martin Buber haldokló Szuszja rabbiját idézted: Ahova most megyek, ott nem azt kérdezik majd tőlem, miért nem voltál Mózes, hanem hogy miért nem voltál Szuszja?

Köszönjük, hogy Sári József vagy

III.

Megjelenés dátuma: 2000

Kiadó: Mágus Kiadó

Sári József (1935) a hazai kortárs zeneszerzés egyik – rendhagyó utat bejárt – képviselője.

A kompozícióban érvényesülő törvények kifürkészése s tisztelete ihlette több mint félszáz kánonjának megalkotására. A zenetörténeti hagyományhoz való sajátos viszonyát hirdeti Bach hangjaiból komponált darabja, az Elidegenített idézetek, miközben számos műve álidézetek által örökíti meg a letűnt aranykort. Pedagógiai célú darabjaiban egyenrangú partnerének tekinti a gyermeket, s gyakran e miniatűrökben tárja föl a legnyíltabban alkotói portréját.

Farkas Zoltán kismonográfiája elsősorban művein keresztül mutatja be a zeneszerzőt. Elemzéseit a Sári Józseffel folytatott beszélgetések számos gondolatának beépítése egészíti ki. A tanulmány, valamint a hozzá illesztett részletes műjegyzék, diszkográfia és bibliográfia segíti az olvasót Sári József, a zeneszerző, a tanár s a mindenségről gondolkodó ember megismeréséhez.

IV.

LÉPÉSRŐL - LÉPÉSRE... ZONGORÁRA, 4 KÉZRE Sári József új négykezes zongoradarab sorozatáról beszélget a szerzővel Ábrahám Mariann

[Lépésről – lépésre.... Zongorára, 4 kézre. Sári József új négykezes zongoradarab-sorozatáról beszélget a szerzővel Ábrahám Mariann](#)

(Parlando 1985/8-9.)

FARKAS ZOLTÁN

IDÉZETEK ÉS ÁLIDÉZETEK SÁRI JÓZSEF MŰVEIBEN

[Zenetudományi Dolgozatok, 1997-1998](#)

Farkas Zoltán tanulmánya a kötet 129. oldalán kezdődik.

FÖLDES IMRE

[VII. Sári József: Öt hangmodell](#)

Parlando 2004/3. // foldesimre.hu

DR. TERMES RITA

SÁRI JÓZSEF ZONGORAMŰVEI ÉS ZONGORÁS KAMARAZENÉJE

[disszertacio.pdf.pdf](#)

[tezis_en.pdf.pdf](#)

[tezis_hu.pdf.pdf](#)

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem 28. számú művészet- és művelődéstörténeti tudományok besorolású doktori iskola (2014)

[Ozsvárt Viktória: Sári József \(Akkord Music Publishers\)](#)

(PARLANDO 2024/5.)

V.

FELVÉTELEK A YOUTUBE-RÓL

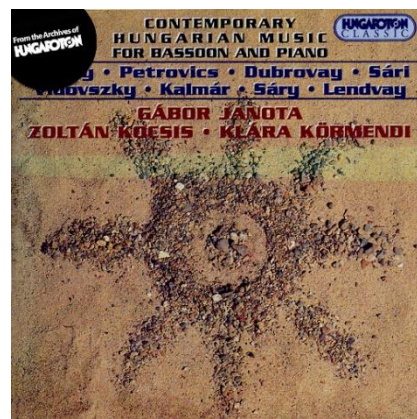
Contemplazione (6:48)

© 1973 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Teljes lejátszási lista megtekintése (7 felvétel)

© 1987 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Meditazione - II. Allegro ma non troppo (1:51)

© 1997 HUNGAROTON RECRDS LTD.

[Elidegenített idézetek / Verfremdete Zitate III. Giosio \(3:11\)](#)

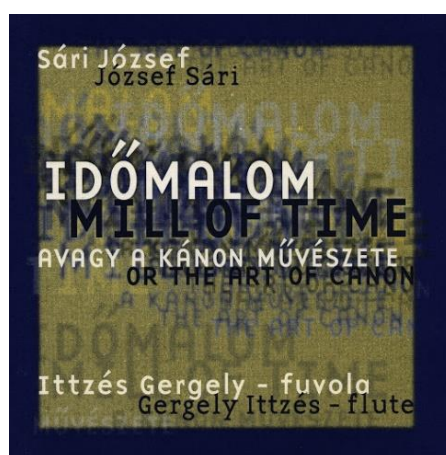
[Búcsú Glenn Gouldtól / Farewell to Glenn Gould II. Comodo, come da lontano \(3:25\)](#)

[Négy invenció / Four Inventions I. Alla burla \(2:12\)](#)

[Négy invenció / Four Inventions II. Con espansione \(1:27\)](#)

[Négy invenció / Four Inventions IV. Capriccioso \(2:45\)](#)

© 1997 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[I. Agevole \(1:07\)](#)

[Comodo, come da lontano \(3:52\)](#)

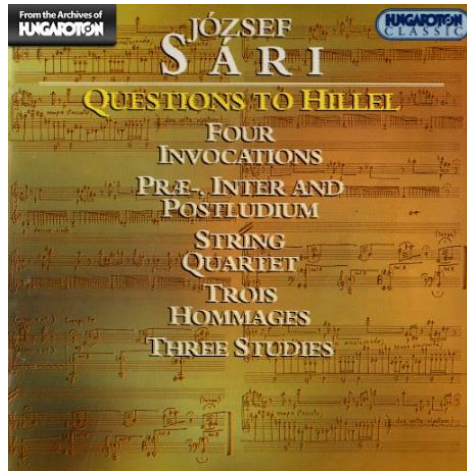
[Axioma \(9:34\)](#)

[Arion éneke \(6:38\)](#)

[V. Con delicatezza \(2:14\)](#)

[VII. Con gravitá \(2:48\)](#)

© 1999 Fonó Budai Zeneház

[Prae-, Inter- and Postludium: I. Praeludium](#) (2:37)

[Prae-, Inter- and Postludium: III. Postludium](#) (2:54)

[Trois Hommages: Evening Lights](#) (5:06)

[Trois Hommages: Enchantment](#) (4:09)

[Questions to Hillel](#) (9:16)

[Belated Letters: V. Vivace](#) (1:12)

[Four Invocations: I. Improvvisamente](#) (2:27)

[Four Invocations: II. Palindrom No. 1](#) (2:27)

[Four Invocations: III. Palindrom No. 2](#) (2:15)

[Four Invocations: IV. Vicendevolmente](#) (2:51)

[Three Studies: II. Giusto](#) (2:30)

[Belated Letters: I. Con brio](#) (2:12)

[Belated Letters: II. Andantino](#) (1:54)

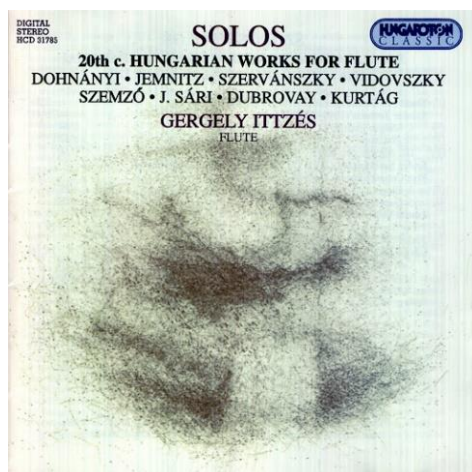
[Prae-, Inter- and Postludium: II. Interludium](#) (4:30)

[Belated Letters: IV. Allegretto moderato](#) (1:56)

[Trois Hommages: Greeting](#) (1:30)

[Three Studies: I. Agerole](#) (2:16)

© 1999 HUNGAROTON RECORDS LTD

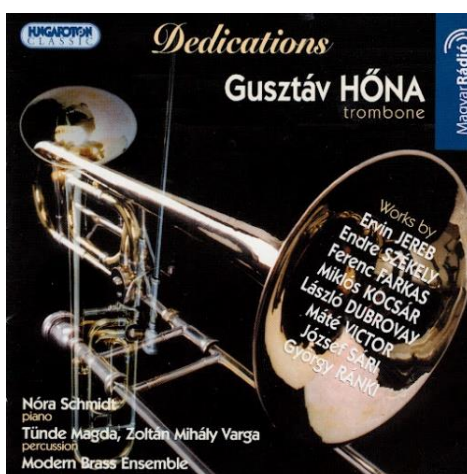
Legenda (7:58)

© 1999 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Benedictus es Domine (6:09)

© 2001 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Ananta (8:33)

© 2005 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[Sonnenfinsternis \(four commentaries for orchestra\) : II. Moderato \(11:19\)](#)

[Sonnenfinsternis \(four commentaries for orchestra\) : III. Con affetto \(4:57\)](#)

Hungaroton 2009 SLPX 32576

1967 Öt gyermekdal – Weöres Sándor verseire; szoprán, zongora [Sári József - 3 Dal Weöres Sándor verseire - UMZE Ensemble 2021.06.20. \(10:01\)](#)

1981 Novellette – kürtre [József Sári: Novellette \(8:12\)](#)

1982 Ghiribizzi – zongorára [\(Sári József: GHIRIBIZZI \(3:50\) \(Ábrahám Mariann-zongora\)](#)

1982 Frag-mente – a szerző német szövegével, énekhangra és hegedűre [József Sári: Frag-mente \(1982\) — Anna Molnár, Éva Osztrosits \(16:41\)](#)

1991 Isis panasza – négy gitárra vagy gitárzenekarra [József Sári: Isis' Lament/Isis panasza \(6:40\)](#)

1993 Alleluia – vegyeskarra [József Sári: Alleluia / Dufay Chamber Choir / Gábor Ugrin \(1:57\)](#)

1996 Kérdések Hillelhez – kamaraegyüttesre [Sári József - Kérdések Hillelhez - UMZE Ensemble 2021.06.20. \(10:05\)](#)

1999 Sonnenfinsternis – opera [Sári József: Sonnenfinsternis - Der Kleine Loewy - Kiss Tivadar \(8:27\)](#)

[Sári József - Apolog - UMZE Ensemble 2021.06.20. \(19:14\)](#)

[Sári József - Fúvósötös - UMZE Ensemble 2021.06.20. \(14:57\)](#)

[Sári József - Talizmán - UMZE Ensemble 2021.06.20. 7:54\)](#)

[Sári József - Elmegyek már közületek: 3 dal népi szövegre - UMZE Ensemble 2021.06.20. \(8.58\)](#)

[Sári 3FluteSolos Ittzes \(16:63\)](#)

[József Sári: Drei Goethe-Lieder Lieder - Über allen Gipfeln ist Ruh \(3:06\)](#)

1996 [Sári József - Kérdések Hillelhez - UMZE Ensemble 2021.06.20. \(10:05\)](#)

1999 Sonnenfinsternis – opera [Sári József: Sonnenfinsternis - Der Kleine Loewy - Kiss Tivadar \(8:27\)](#)